

VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO KAUNO LIGONINĖS DARBUOTOJŲ ELGESIO KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis viešosios įstaigos Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno ligoninės (toliau - Ligoninė) darbuotojų elgesio kodeksas (toliau - Kodeksas) nustato pagrindinius Ligoninės darbuotojų elgesio principus, kurių jie privalo laikytis.

2. Kodekso tikslas - kurti geranorišką darbo aplinką, ugdyti profesinę kompetenciją, tinkamus Ligoninės darbuotojų tarpusavio ryšius, pagarbius santykius su pacientais, jų atstovais ir kolegomis, ugdyti Ligoninės darbuotojų dorovinės atsakomybės jausmą ir skatinti prisidėti prie dorovinių santykių kūrimo, įtvirtinimo ir puoselėjimo sveikatos sistemoje ir visuomenėje, stiprinant teigiamą Ligoninės ir jos darbuotojų įvaizdį, didinti Ligoninės darbuotojų, pacientų ir jų atstovų pasitikėjimą Ligonine.

3. Šis Kodeksas tvirtinamas Ligoninės generalinio direktoriaus įsakymu ir skelbiamas viešai.

4. Kodekse vartojamos sąvokos:

4.1. **Artimi asmenys** - asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau – partneris), taip pat jų ir darbuotojo tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai.

4.2. **Dovana** - bet koks neatlygintinai perduodamas turtas ar turtinė teisė (reikalavimas). „Dovanos“ sąvoka apima materialius daiktus bei kitokio pobūdžio naudas, kurias galima įvertinti pinigais (paslaugas, nuolaidas, kvietimus dalyvauti renginiuose, skolinimą, vaišinimą ir pan.).

4.3. **Interesų konfliktas** - situacija, kai Ligoninės darbuotojas, atlikdamas savo pareigas ir funkcijas, priima sprendimus, dalyvauja juos priimant ar atlieka kitus veiksmus, pažeisdamas valstybės ir/ar Ligoninės interesus savo ar savo artimų/pažįstamų asmenų privačių interesų naudai.

4.4. **Įžeidimas** - tai situacija, kai darbuotojas viešai/neviešai veiksniu, ir (ar) žodžiu, ir (ar) raštu pažemino žmogaus garbę ir orumą.

4.5. **Korupcija** - piktnaudžiavimas patikėta galia siekiant asmeninės naudos sau ar kitam asmeniui. Korupcija apima visas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, apibrėžtas galiojančiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

4.7. **Privatūs interesai** - darbuotojo (ar jam artimo asmens) suinteresuotumas asmenine turtine ar neturtine nauda, darbuotojo (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas darbuotojui atliekant tarnybines pareigas.

II. DARBUOTOJO ELGESIO PRINCIPAI

5. Ligoninės darbuotojų veiklos ir profesinė etika grindžiama šiais veiklos ir elgesio principais: pagarbos žmogui ir valstybei, teisingumo ir nešališkumo, nesavanaudiškumo, dorovinio principingumo ir padorumo, atsakomybės ir atskaitomybės, skaidrumo ir viešumo, pavyzdingumo, viešųjų interesų tenkinimo ir nepiktnaudžiavimo pareigomis, sąžiningumo, tinkamo pareigų atlikimo, lojalumo, konfidencialumo.

6. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis pagarbos žmogui ir valstybei principu, privalo laikytis šių nuostatų:

6.1. gerbti žmogų, jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas;

6.2. laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, įskaitant Ligoninės vidaus teisės aktus;

6.3. tinkamai, rūpestingai, kvalifikuotai, atsakingai atlikti savo pareigas;

6.4. su žmonėmis bendrauti geranoriškai ir pakančiai, nepaisant jų asmens savybių, turtinės ar visuomeninės padėties, mandagiai elgtis su pacientais, jų atstovais, kolegomis, pavaldiniais ir kitų juridinių asmenų atstovais;

6.5. kalba, veiksmais ar siūlomais sprendimais nediskriminuoti jokio asmens ar visuomenės grupės ir imtis teisėtų priemonių užkirsti kelią pastebėtai diskriminacijai;

6.6. nedemonstruoti savo simpatijų ar antipatijų ir išskirtinio dėmesio atskiriems asmenims ar jų grupėms;

6.7. pagarbiai išklaudyti asmenis ir imtis visų teisėtų priemonių jiems padėti, dėmesingai reaguoti į pacientų, jų atstovų, lankytojų, kolegų, kitų asmenų prašymus ir siūlymus. Šio reikalavimo privalo laikytis net sudėtingomis aplinkybėmis ar esant stresinėms situacijoms;

6.8. nesiimti jokios veikos (veiksmų ar neveikimo), verčiančios pacientus ar kitus asmenis remti Ligoninę.

7. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis teisingumo ir nešališkumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:

7.1. priimti teisingus ir pagrįstus sprendimus ir veikti, vadovaujantis tik viešaisiais interesais;

7.2. eidamas pareigas, nepažeisti įstatymų, kitų teisės aktų, veikti tik pagal suteiktus įgaliojimus;

7.3. neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo priimant sprendimus;

7.4. vienodai elgtis su visais pacientais nepaisant jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ir politinių pažiūrų;

7.5. konfliktinėse situacijose elgtis nešališkai, išklaudyti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo;

7.6. būti objektyviu, vadovautis visų asmenų lygybės įstatymui principu; susidūrus su skirtingais asmenų reikalavimais, nedaryti nepagrįstų išimčių, interesų konfliktus spręsti atsižvelgus į viešuosius interesus, vadovaujantis visiems vienodais vertinimo kriterijais;

7.7. svarstant vidaus teisės aktų projektus, priimant sprendimus dėl darbuotojų skyrimo į pareigas ir kitoje darbinėje veikloje neturėti išankstinės nuostatos dėl atskiro asmens, asmenų grupės ar institucijos ir priimti sprendimus vadovaujantis visiems vienodais vertinimo kriterijais, vengiant asmeniškumo.

8. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis nesavanaudiškumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:

8.1. nesinaudoti savo tarnybine padėtimi, siekiant paveikti kitų asmenų sprendimą, jei tai gali sukelti interesų konfliktą;

8.2. nesinaudoti Ligoninės nuosavybe ne darbinei veiklai; taip pat nesinaudoti su darbu susijusia informacija kitaip, negu nustato įstaigos vidaus dokumentai, siekiant asmeninės naudos;

8.3. darbinėje veikloje teikti prioritetą viešiesiems interesams, įstatymų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto;

8.4. neturėti asmeninių interesų ir nesiekti naudos sau, savo šeimai, artimiesiems, draugams, vykdant darbinės pareigas;

8.5. dirbti pacientų, Ligoninės ir visuomenės labui.

9. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis dorovinio principingumo ir padorumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:

9.1. elgtis nepriekaištingai ir garbingai;

- 9.2. nepagrįstus prašymus atmesti taktiškai;
- 9.3. nesinaudoti kito asmens klaidomis ar nežinojimu;
- 9.4. darbinėje veikloje elgtis garbingai;
- 9.5. atlikti savo pareigas vadovaujantis etiško elgesio normomis;
- 9.6. nedalyvauti neteisėtuose sandoriuose ir susirinkimuose;
- 9.7. netoleruoti kolegų neetiško elgesio, neprofesionalių ar neteisėtų veiksmų ir nedelsiant imtis priemonių jiems nutraukti;
- 9.8. būti nepaperkamas, nepriimti dovanų, pinigų ar paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų iš asmenų ar organizacijų;
- 9.9. aiškiai pasakyti ir savo elgesiu parodyti, kad netoleruoja jokių kyšių ar dovanų davimo ir ėmimo.
10. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis atsakomybės ir atskaitomybės principu, privalo laikytis šių nuostatų:
 - 10.1. teisės aktų nustatyta tvarka paaiškinti ir pagrįsti savo sprendimus ar veiksmus;
 - 10.2. atsisakyti vykdyti neteisėtą nurodymą ar įsakymą ir apie tai pranešti tiesioginiam vadovui;
 - 10.3. neturėdamas pakankamai išteklių, įgūdžių ar kompetencijos pavedimui vykdyti, apie tai nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui ar Ligoninės generaliniam direktoriui;
 - 10.4. asmeniškai atsakyti už savo sprendimų ar veiklos rezultatų pasekmes, trumpalaikių ir ilgalaikių pareiginių tikslų neįgyvendinimą;
 - 10.5. prisiimti dalį atsakomybės už kolegialiai priimamą sprendimą;
 - 10.6. atsiskaityti už savo veiklą tiesioginiam vadovui ir Ligoninės vadovui.
11. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis skaidrumo ir viešumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:
 - 11.1. užtikrinti teisės aktų nustatyta savo veiksmų ir sprendimų viešumą, prireikus pateikti savo sprendimų priėmimo motyvus;
 - 11.2. teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis teikti reikiamą informaciją kitiems darbuotojams ir asmenims.
12. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis pavyzdingumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:
 - 12.1. savo pareigas atlikti laiku ir kompetentingai;
 - 12.2. būti tolerantiškas ir paslaugus, pagarbiai elgtis su pacientais, bendradarbiais ir kitais asmenimis, su darbu susijusias konfliktines situacijas spręsti taikiai ir mandagiai;
 - 12.3. visada veikti profesionaliai;
 - 12.4. siekti žodžio ir veiksmo vienybės;
 - 12.5. nuolat tobulintis ir kelti savo kvalifikaciją;
 - 12.6. pripažinti savo darbinės klaidas ir jas taisyti;
 - 12.7. darbo metu savo išvaizda, kalba ir elgesiu rodyti pavyzdį bei laikytis visuotinai pripažintų etikos normų;
 - 12.8. nereikšti paniekos pacientams, jų atstovams, lankytojams, kolegoms, pavaldiniams, vadovams, kitiems asmenims, neįžeidinėti, neplūsti, nevertoti psichologinio smurto;
 - 12.9. nerūkyti ir nevertoti alkoholio, narkotinių ar psichotropinių medžiagų Ligoninės patalpose ar jos teritorijoje;
 - 12.10. seksualiai nepriekabiauti ir netoleruoti kitų asmenų seksualinio priekabiavimo;
 - 12.11. būti tvarkingos išvaizdos.
13. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis viešųjų interesų tenkinimo ir nepiktnaudžiavimo pareigomis principu, privalo laikytis šių nuostatų:
 - 13.1. priimant sprendimus ir kitoje darbinėje veikloje vadovautis tik viešaisiais interesais, einamų pareigų ir įtakos nenaudoti savo ir savo artimųjų tiesioginei ar netiesioginei naudai gauti, taip pat esamiems ir buvusiems kolegoms proteguoti;

13.2. įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka laiku ir tiksliai deklaruoti savo privačius interesus, nesudaryti sąlygų viešų ir privačių interesų konfliktui kilti, o jam kilus, imtis priemonių tokiam konfliktui pašalinti, pirmenybę suteikiant viešiesiems interesams;

13.3. nenaudoti pareigų, pažeidžiant darbo bei viešuosius interesus įdarbinant asmenį, skiriant jį į tam tikras pareigas ar skatinant, suteikiant paslaugas, kitą naudą arba sudarant su juo sutartis ar sandorius.

14. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis sąžiningumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:

14.1. nesiimti apgaulės, sukčiavimo, korupcijos ar kitų teisės aktais uždraustų veikų;

14.2. nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nepriimti jokių tiesioginių ar netiesioginių dovanų, kai esama pagrindo manyti, kad dovana siekiama paveikti darbuotojo veiksmus ar sprendimus;

14.3. nenaudoti darbuotojo veiklai nustatyto laiko, Ligoninės darbo priemonių, finansinių, žmogiškųjų ir materialinių išteklių ne įstaigos poreikiams tenkinti;

14.4. savo darbinės pareigas vykdyti nepriekaištingai, būti nepaperkamas ir nepapirkinėti kitų asmenų.

15. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis tinkamo pareigų atlikimo principu, privalo laikytis šių nuostatų:

15.1. nepiktnaudžiauti tarnybine padėtimi ir turima galia, neviršyti savo kompetencijos ir veikti pagal suteiktus įgaliojimus;

15.2. tinkamai įgyvendinti Ligoninės generalinio direktoriaus sprendimus;

15.3. nepažeisti Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų, o susidūrus su šio Kodekso ir kitų teisės aktų pažeidėjais padaryti viską, kas būtina, kad pažeidimai būtų nutraukti ir įstatymų nustatyta tvarka įvertinti;

15.4. savo darbinės pareigas atlikti laiku ir kvalifikuotai;

15.5. netoleruoti neteisėto, neetiško Ligoninės administracijos, kolegų ir pavaldinių elgesio.

16. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis lojalumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:

16.1. lojalumo darbiniam įsipareigojimams ir sąžiningo tiesioginių vadovų bei Ligoninės administracijos nurodymų vykdymo;

16.2. tinkamo Ligoninės veiklos tikslų ir siekių suvokimo, deramo jų įgyvendinimo;

16.3. Ligoninės administracijos informavimo apie visus atvejus, kurie turi korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos požymių. Informacijos apie Ligoninės administracijos neteisėtus veiksmus ar aplaidumą atskleidimas nelaikomas lojalumo pažeidimu.

17. Ligoninės darbuotojas, vadovaudamasis konfidencialumo principu, privalo laikytis šių nuostatų:

17.1. įsipareigoti neskelbti informacijos, kuri jam patikima tvarkyti (naudotis) darbo metu, jos neatskleisti, neprarasti ir neperduoti asmenims, neįgaliotiems jos sužinoti;

17.2. dokumentuose ir kompiuterinėse laikmenose laikomos informacijos nenaudoti savo šeimos narių, kitų asmenų, verslo, materialiniams ar kitiems poreikiams tenkinti;

17.3. Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka užtikrinti jam pateiktų dokumentų ir informacijos kompiuterinėse laikmenose saugumą tokiu būdu, kad tretieji asmenys neturėtų galimybės su jais susipažinti ar pasinaudoti;

17.4. informaciją apie pacientą tretiesiems asmenims teikti tik teisės aktuose nustatytais atvejais ir tvarka.

III. DARBUOTOJŲ TARPUSAVIO SANTYKIAI

18. Ligoninės darbuotojų tarpusavio santykiai turi būti grindžiami mandagumu, taktiškumu, sąžiningumu, draugiškumu ir pasitikėjimu. Darbuotojai turi padėti vieni kitiems darbinėje veikloje, keistis patirtimi ir žiniomis.

19. Ligoninės darbuotojai privalo laikytis geranoriškumo principo, vengti:

19.1. asmeninio įžeidinėjimo, orumo žeminimo;

19.2. kito darbuotojo darbo menkinimo;

19.3. apkalbų, šmeižto apie kolegas skleidimo, reputacijos menkinimo;

19.4. neigiamų emocijų demonstravimo;

19.5. fizinio ir psichologinio smurto.

20. Darbuotojai privalo laikytis solidarumo su savo kolegomis, ginti juos nuo nepagrįstos kritikos ir netinkamos įtakos.

21. Darbuotojas privalo susilaikyti nuo viešų pasisakymų ar svarstymų apie kolegų atliekamas užduotis ir veiksmus, apie kitų darbuotojų asmenybę ir jų kompetenciją.

22. Neigiamas atsiliepimas apie kolegas, ypač kitų asmenų akivaizdoje, neleistas. Į kolegą visada kreipiamasi pagarbiai.

23. Darbuotojų ir vadovų tarpusavio santykiai turi būti grindžiami abipuse pagarba, geranoriškumu bei aktyvia pagalba.

24. Seksualinis priekabiavimas prie kolegų laikomas grubiu etikos ir darbo drausmės pažeidimu.

25. Darbuotojas privalo nevykdyti tiesioginio vadovo pavedimo, jei pavedimas verčia pažeisti įstatymus ir šį Kodeksą. Apie tokį pavedimą pranešama Ligoninės generaliniam direktoriui.

26. Netoleruotinas neteisėto, netinkamo kolegų elgesio bei nekompetentingumo gynimas. Darbuotojai privalo pranešti tiesioginiam vadovui apie kolegų nekompetentingumą, neteisėtą, netinkamą elgesį.

27. Ligoninės padalinio vadovas savo vadovaujamame kolektyve privalo:

27.1. netoleruoti asmens įžeidinėjimo ar jo garbės ir orumo žeminimo;

27.2. sukurti vadovaujamame kolektyve darbingą ir draugišką aplinką, užkirsti kelią konfliktams, šalinti nesutarimų priežastis;

27.3. pastabas dėl pavaldinių klaidų ir darbo trūkumų reikšti korektiškai;

27.4. stengtis paskirstyti darbą kolektyve tolygiai, kad būtų efektyviai panaudotos kiekvieno pavaldinio kūrybinės galimybės ir kvalifikacija;

27.5. viešai nereikšti savo simpatijų ar antipatijų pavaldiniams ir kitiems Ligoninės darbuotojams;

27.6. skatinti pavaldinius reikšti savo nuomonę darbiniais klausimais ir ją išklausyti;

27.7. deramai įvertinti pavaldinių darbo pasiekimus;

27.8. būti reiklus ir teisingas pavaldiniams, visada prisiminti, kad savo elgesiu ir darbu jis turi rodyti jiems pavyzdį.

28. Darbuotojai su vadovais turi bendrauti korektiškai ir vykdyti visus teisėtus jų nurodymus. Pastebėjęs vadovo klaidą, darbuotojas turi taktiškai apie tai pranešti tam vadovui.

29. Darbo metu kilę darbuotojų tarpusavio nesutarimai turi būti išsprendžiami nedelsiant jų pačių pastangomis, į tiesioginį vadovą kreipiamasi tik kraštutiniu atveju.

IV. KODEKSO NUOSTATŲ LAIKYMOSI KONTROLĖ IR PRIEŽIŪRA

30. Informaciją apie visų Ligoninės darbuotojų galimus pažeidimus nagrinėja, Kodekso pažeidimų prevencines priemones nustato bei darbuotojus praktinio Kodekso taikymo klausimais konsultuoja Medicinos etikos komisija.

31. Komisija nagrinėjimo procedūrą pradeda gavusi Ligoninės generalinio direktoriaus nukreiptą rašytinę informaciją (tarnybinį pranešimą, darbuotojo skundą, visuomenės informavimo priemonių paskelbtą ar kitokią) apie darbuotojo galimai padarytą Kodekso pažeidimą. Komisija nagrinėjimo procedūrą gali pradėti ir savarankiškai.

32. Darbuotojo atsakomybę lengvina tai, kad jis (ji):

32.1. savanoriškai, nelaukdamas (-a) sprendimo, atlygina pažeidimu padarytą žalą;

32.2. pripažįsta kaltę, gailisi ir atsiprašo;

32.3. padeda išaiškinti tiesą tyrimo metu;

32.4. praneša apie kitokias dėmesio vertas, atsakomybę lengvinančias aplinkybes.

33. Darbuotojo atsakomybę sunkina tai, kad jis (ji):

33.1. per paskutinius 12 mėnesių pažeidimą padarė pakartotinai;

33.2. tyčiojasi iš atliekamo tyrimo ir etiško elgesio principų;

33.3. trukdo išaiškinti tiesą tyrimo metu, nepateikia prašomų ir jo (jos) turimų duomenų arba pateikia klaidingus;

33.4. pažeidė daugiau nei vieną Kodekso nuostatą.

V. ATSAKOMYBĖ UŽ KODEKSO PAŽEIDIMUS

34. Sprendimą dėl atsakomybės taikymo pažeidus šį Kodeksą priima Ligoninės generalinis direktorius Medicinos etikos komisijos, išnagrinėjusios konkretų šio Kodekso pažeidimą, teikimu.

35. Atsakomybė dėl padaryto pažeidimo taikoma vadovaujantis Darbo kodekse nustatyta tvarka.

36. Medicinos etikos komisija, nustačiusi, kad pažeisti Kodekso reikalavimai, atsižvelgdama į pažeidimo mažareikšmiškumą ar lengvinančias aplinkybes, gali apsiriboti nagrinėjimu ir siūlyti netaikyti atsakomybės.

37. Sprendimas dėl atsakomybės taikymo gali būti skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

38. Darbuotojai įsipareigoja vadovautis šiuo Kodeksu. Su šiuo Kodeksu pasirašytinai supažindinamas kiekvienas Ligoninės darbuotojas. Naujai priimami darbuotojai su šiuo Kodeksu pasirašytinai supažindinami iškart po darbo sutarties pasirašymo.
